

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Pentru România și
trănitare pe an:
40 franci.

Manuscrisuri nu se napoiază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

Anul IV.

Număr de Duminică

Nr. 24

Răsboiul din China.

Dela răsboaiele lui Napoleon încoace n'a fost nici unul mai cumplit, decât poate să ajungă răsboiul din China. Marile puteri din Europa: Anglita, Rusia, Franca, Germania și Austro-Ungaria și Japonia din Asia, care mai anii trecuți deduse măsura puterii sale, bătând cumplit tot pe Chinezi, stau față în față nu cu oștile celei mai mari împărății din lume, ci cu însuși poporul chinez. Pentru că la spatele boxerilor, cari au început lupta, stau nu numai trupele împărătești, dar întreaga Chină pare a fi hotărâtă să isgonească diatre margiunile sale tot ce este străin. Har' că în ce chip înțelege a duce la îndeplinire dorința sa, a arătat: dând foc caselor și bisericilor creștine, și omorând pe toți câți nu sunt Chinezi. Baza lor în contra a tot ce este străin, europeanesc, a mers până acolo, că întâu au atacat pe Chinezi cari primiseră legea creștină.

Pentru-că în ochii Chinezilor păcatul cel mai mare este, să fii — creștin. Peste tot: ei țin așa de mult la lege și obiceiurile lor, că până înainte de 60 ani era lege, ca nici un European să nu poată sta în China. Chiar și cel, care împrejmuște uriașă lor țară, l'au zidit, înainte de asta cu zidul de ani, nu numai spre a-și apăra hotarele, dar și pentru a îngreuna străinilor intrarea în țeara lor. Un englez, care mai anii trecuți a vroia să uture China, a fost prins și trecut prin atâtea torturi, încât e o adevărată minune, că a scăpat cu viață, ce-i drept, dar' cu un ochiu rănit și îmbătrânit în câteva luni, deși el avea implinit treizeci de ani. Peste tot, ura Chinezilor este așa de mare în contra Europeanilor, că și în anii în urmă Europeanii n'au îndrăznit să se așeze decât în orașele mari, în apropierea cărora erau apărați de puternicele tunuri de pe vasele de război ce stau în continuu la Taku, Port-Artur, Weiheiwei și Tsintau.

Acum însă cupa s'a umplut. Chi-nezii nici aici nu mai vor să-i suferă. Au resculat în contra lor. Întâu au răzbit. Oștile împărătești, trimisă să înăbușe revoluția, se pare că frământă însă și ea cu resculat, și că ei ni-au sosit știri groaznice despre cele ce fac Chinezii: ei au dat foc tuturor caselor creștine din Peking și alte orașe; au dat foc bisericilor și pe toți creștinii, pe câți au putut pune mâna, i-au trecut prin — sabie! Într-o împărătească, care a pus toate la cale, a fugit însă din capitală, pentru-că generalul englez Seymour plecat cu oștile în ajutorul creștinilor din Peking și împărăteasa știa, că după-ce armatele creștine vor fi ocupat capitala, întâu pe ea vor pune-o în temniță. Pe împăratul, care e vitreg, tinăr încă, se zice că l'au omorât, deoarece-ce împăratul de

mult a fost în ceartă cu ea din pricina prigonitorii creștinilor. Dacă e să credem știrilor mai noue, Luni trupele engleze au și ocupat Pekingul. După alte știri însă, generalul englez s'ar fi aflat în mare strâmtoare, înconjurat de Chinezi, așa că dacă nu-i vor fi sosit iute în ajutor Rușii, Germanii și celelalte oștiri, el va fi căzut jertfă cu întreaga sa armată de aproape 2000 oameni. Un lucru este nelindoios: cetatea Taku, cheia Pekingului, este în mâna creștinilor; aceasta după o luptă, în care au căzut 800 Chinezi.

Ce va fi d'aci încolo, nu e greu de prevăzut. Chinezii sunt un popor, care stăpânesc o țeară mai mare ca Europa întreagă și la număr sunt d'asemeni mai mulți decât au toate împărățiile din Europa: peste 400 milioane. Adevărat, că din punct de vedere militar ei sunt așa de puțin pregătiți, încât mai anii trecuți i-au bătut Japonzii ei singuri, o împărăție cam de vre-o 45 milioane suflete. Ca să-i bata însă așa, încât în țeara lor întreagă ei să aibă respect de creștini, la asta nu se pot gândi nici marile puteri, cari și dacă ar ocupa toate orașele de pe lângă mare, fluviul și căile ferate, nu pot fi sigure, că a doua zi nu vor veni alți boxerii, alți Chinezi, cari să strice, întocmai ca acum, tot ce este făcut de creștini: cale ferată, telegraf, biserică și celelalte.

Așa că, pentru a-i ține în frâu, marile puteri vor trebui să aibă mii de soldați în toate părțile, a căror întreținere o să fie împreună cu nespuse de mare cheltuială.

Și cu toate acestea, nu se poate altfel. Marile puteri europene nu o să se lase. Și aceasta nu din cauză religioasă numai, nelăsând creștinii de p'acolo pradă Chinezilor de legea păgână a lui Confucius, ci pentru-că China este o țeară bogată, unde Anglita, Germania, Franța și Rusia își pot desfăce multă marfă și de unde pot aduce multe daruri pământestii.

Cei, cari vor câștiga mai mult, vor fi, fără îndoială, Muscalii. Ei sunt adecă mai aproape de China, ei pot duce acolo oștire mai multă, mai ales că Englezii sunt legați în Transvaal, unde Burii îi strâmtoarează și acum. Ear cine are putere, pune mâna!

Era și o temere mare: ca marile puteri să se încaiere ele între ele, neputând căde la învoială care cât să ia. După știrile mai noue însă, primejdia din partea Chinezilor este atât de mare, încât deocamdată puterile mari din Europa, împreună cu Japonia, s'ar fi înțeles, ca să nu se împartă asupra Chinei, ci să o lase cum a fost..., numai la pace să poată ajunge și la despăgubiri pentru ne-spusele stricăciuni ce li-au pricinuit Chinezii resculat.

Dacă vor ajunge adecă să repună pe revoluționari, ceea-ce nu e tocmai lucru ușor, fiind toți Chinezii porniți în contra a tot ce este străin,

venit la ei, ca sub semnul crucii să le schimbe moravurile, ear sub cuvânt că-i civilizează, să ia fiecare cât poate din bogăția mare a țării lor.

Și Nemții cu Memorand! După Cehitinerii, acum și Nemții aștriaci și-au pus dorințele într'un memorandum, pe care l'au prezentat în 19 l. c. ministrului president Körber, în chestia proiectelor de lege a limbilor. Deputațiunea, care l'a prezentat, a fost constituită din presidenții cluburilor partidelor germane „din stânga”. Ministrul president Körber a declarat deputațiunii, că, având în vedere marea însemnătate a obiectului, nu poate să dea nici un răspuns înainte de-a fi studiat memoriul. Conversația între primul ministru și deputațiune s'a învârtit de astădată îndeosebi în gjurul chestiei pentru punerea în practică a limbii germane ca limbă mijlocitoare. E de notat, că dintre partidele germane până acum numai grupul lui Schönerer accentua în pretențiile sale și limba germană ca limbă mijlocitoare în stat. Acum însă, așa reese, că cea mai nouă pretenție a partidelor germane înseamnă o apropiere a acestora de programul grupului Schönererian.

Defaimarea crucii. Nici până azi nu s'au putut descoperi mișcările, cari au defaimat și necinstit zilele trecute crucea și coroana țării în edificiul universității noue din Budapesta, deși cercetarea e de mult pornită. Privitor la această afacere, „Alkotmány” în numărul de ieri (21 l. c.) scrie acum următoarele:

„Linște și tăcere adâncă. Natural, căci vorba e doar' de un lucru infinit de mititel. Numai crucea a fost vătămă. Ear de asta nu-l doare pe altul, decât pe omul creștin; prin urmare, nici nu merită să se ocupe omul de dînsa. Despre cercetare, despre rezultatul acesteia nu se știe nimic.

„Acolo stă încă și azi la locul său, decorând la universitate, coroana țării ciumgărită; zilele acestea a fost ruptă încă o cruce; dar' la ce să-și bată capul cercurile competente cu asemenea nimicuri? Noi așteptăm cu răbdare. Crucea poate fi vătămă, poate fi defaimată. Dar' totdeauna crucea a învins, așa va fi și de astă-dată. Biruința ei va orbi apoi pe contrarul îngâmfat, care, ca sobol, se va furișă în mușoiul său”.

Contele Apponyi contra contelui Tisza.

Unde dai, și unde creapă! Toată lumea unguerească se aștepta anume, ca în vorbirea sa de Marți ținută la Oradea-mare, contele Tisza István să-și dea o lovitură lui Bánffy. 'Ia și dat-o: n'a aprobat adecă nici lupta confesională ce Bánffy a pornit-o contra catolicilor și nici faptul că Bánffy combate politica de naționalități a lui Széll.

L'a și laudat însă pe Bánffy, zicând, între altele, că-și pare rău că nu s'au realizat multe din câte voia Bánffy. Intre altele, că nu s'a modificat regulamentul Camerii.

Când colo care-ți urmarea?

„Magyar Szó” de ieri îl batjocorește nu se poate mai crud, învinuindu-l că de dorul puterii, să ajungă ministru, și-a părăsit credințele de până acum și s'a apucat să lingusească pe Széll. . . Deși Tisza zicea în

Oradia, că nici odată nu l'o să-și fie rușine, ci e mândru că a stat alături cu Bánffy.

In același timp a supărat însă și pe apponyști, așa că în numărul de ieri al ziarului „Budapesti Hirlap” (21 Iunie) contele Apponyi scrie un articol în care își exprimă părerea de rău că pentru a-l tămăia — pe Bánffy, contele Tisza a lovit în fostul partid condus de Apponyi.

Tisza se laudă cu meritele că a susținut pe Bánffy? — întreabă Apponyi.

„Ei bine — zice contele Apponyi — și noi repetăm cât de mult suntem mândri și ținem de merite neperitoare că am trântit guvernul Bánffy, luptând contra lui cu toate mijloacele, chiar cu puterea, pentru-că prin călcarea drepturilor constituționale ni-se făcuse cu neputință folosirea armelor normale. Tot așa ne bucurăm că prin lupta noastră am putut opri ca regulamentul Dietei să se schimbe înasprinduse unele dispozițiuni așa fel, că era cea mai mare primejdie pentru libertatea cuvântului.”

Apponyi protestează apoi împotriva acelor părți a vorbirii unde Tisza zice că apponyștii s'au alăturat programului guvernului actual fără condițiuni, program care după vederile lui Tisza ar fi identic cu al lui Bánffy, contra căruia Apponyi a luptat din răspuțeri.

„Pe unguerește zis — scrie Apponyi — noi am fi capitulat. Protestăm împotriva acestei aserțiuni, după-cum desminte aceasta însăși faptele. Noi nu cunoaștem alt program de cât cel dezvoltat în Dieta de Széll îndată după ce el a ajuns prim-ministru. . . Tisza István provoacă d'a dreptul când înfățișând lucrurile altfel, ne silește să ne explicăm. Sunt silit să ridic însă cuvântul, fie ce va fi! Pentru-că noi, foști partid național, nu vrem să primim nici rolul elementelor tolerate nici să fim considerați ca armată bătută”.

După cum se vede, vorbirea lui Tisza István a fost deci ca o bombă, care a lovit și în stânga și în dreapta: și pe Bánffy și pe Apponyi, va să zică și pe dușmanul și pe susținătorul lui Széll. . . După cum prevedusem, când scriesem înainte de a vorbi Tisza: că el va spune ce crede fără să-și p'ose dacă pentru aceasta Ungurii îl vor lauda ori ocări.

Să vorbească însă așa fel, ca să scoată din răbdări chiar pe Apponyi, la aceasta desigur puțin se vor fi gândit.

CONGREGAȚIA.

Ieri s'a ținut în sala comitatului nostru adunarea extraordinară a congregațiunii. Lume puțină. Dintre Români au fost: Sava Raicu, P. Truța, Traian Vășian, Russu Șirianu (din loc), ear' din provincie dnil preoți

Bodea (Buteni), C. Lazar (Cil), Bistreanu (Șiria), Micloși (Covăsint), dintre sătenii fruntași N. Lazarescu (Șiria) și Bogdan (Agris).

Fișpanul *Fabian* face cunoscut, că planul pentru restaurarea casei comitatului a fost încuviințat de ministru. S'au introdus însă oare-cari modificări; trebuind astfel și bani mai mulți (vre-o 20.000 coroane), a trebuit să convoace adunarea extra-ordinară.

Protonotarul *Schill* cetește adresa ministrului și raportul inginerilor în privința schimbărilor ce s'au făcut în planul de restaurare a palatului comitatens.

Congregația primește fără discuție, astfel că în zece minute s'a sfârșit totul.

Metropolitan Mețianu la Reșinari.

— Raport special. —

A doua vizitațiune canonică de șt a făcut-o I. P. S. Sa arhiepiscopul și metropolitanul Ioan Mețianu, Duminecă în 4/17 Iunie a. c. în frunțașă comună Reșinari.

Suita de care a fost însoțit era compusă din următorii: arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, asessorii: Nicolau Cristea, Zăcharie Boiu, Ioan Papiu, Dr. D. P. Barciuanu, Mateiu Voileanu, Dr. Eusebiu Roșca, Dr. Elie Cristea, Ștefan Stroia, apoi Ioan Nicola, paroch în Albac, Dr. Vasilie Bologna și Michail Ganea.

În apropierea comunei Reșinari, la crucea între hotare, I. P. S. Sa fu întâmpinat de un banderiu de călăreți, aproape 100 în frunte cu clericul abs. Mașul *Lușcu*, care binevenită pe înaltul dignitar.

Metropolitanul mulțumeste prin cuvinte parintești tineretului pentru frumoasa primire ce i-s'a făcut. După acestea banderiu de călăreți încungurând întreaga suită pleacă spre comună.

Ajunși în marginea comunei, o poartă triumfală, cu inscripția „*Bine-ați venit*,” în girul căreia era adunată o mulțime de popor, fu surprinderea oaspeților. Aici primăria comunală sub conducerea notarului Michail Jurca, întâmpină pe cei sosiți prin o scurtă dar cuprinzătoare vorbire, la care răspunde emoționat I. P. S. Sa.

În mijlocul comunei era o altă poartă de triumf cu inscripția „*Mulți ani Stăpâne*,” în girul căreia așteptau preoții din comună și de prin comunele vecine, tinerimea școlară etc. Metropolitanul se dă jos din trăsură, banderiu de călăreți formează șpalir, ear înaltul dignitar dimpreună cu suita înaintază spre poarta triumfală. Parochul Emilian Cioran îi binevenitează cu o vorbire frumoasă.

I. P. S. Sa mulțumeste pentru primirea ce i-s'a făcut, sărută sfânta Evanghelie și binecuvântă pe cei prezenți.

Strada principală a comunei, pe unde a trecut Metropolitanul, era înfrumusețată cu stăpări, ear pe jos cu iarșă verde. Slujba dumnezeiască a oficiat-o însuși I. P. S. Sa asistat de d-nii: Dr. I. Pușcariu, N. Cristea, Z. Boiu, I. Papiu, M. Voileanu, Dr. E. Roșca, E. Cioran, I. Goga, I. Marin (Riușadului), I. Nicola (Albac) și diaconul Dr. E. Cristea. Sub sfânta liturghie clericul abs. George Perian, a fost promovat intru diacon.

Răspunsurile liturgice le-a executat coral elevilor dela școala din loc sub conducerea zelosului învăș. Aleman *Galea*. După terminarea Sf. Liturghii, au eșit în cimitirul cel mare, unde s'a servit un parastas pentru odihna sufletelor celor înmormențați.

Aici I. P. S. Sa a ținut o frumoasă cuvântare, în care arată iubirea ce trebuie să o aibă poporul către biserică și școală, către de aproapele seu, cum trebuie să se ajute reciproc unul pe altul, punându-le la inimă spriginirea de-apropielui pentru înaintarea și prosperarea în genere a poporului Român. După cuvântare I. P. S. Sa a stropit cu apă pe fie-care, ear arhimandritul Dr. I. Pușcariu a împărțit anafură.

Terminate acestea, Metropolitanul încungurat de preoți și popor a plecat la mormântul marelui bărbat Andreiu Baron de Șaguna, unde s'a făcut noue rugăciuni pentru odihna veșnică a sufletului lui, ear coral elevilor școlari a intonat imnul „*Românime mult cercată*.” De pe fețele mulțimii se poate citi evlavie de care este cu-

prinsă. Am văzut mulțime de inși plângând.

Erau oarele 12^{1/2} a. când s'a sfârșit serviciul divin și când metropolitanul fu condus la casa parochului de acolo Emilian Cioran, unde era încuierat.

După un respir de o jumătate de oră, I. P. S. Sa primi diferitele teputațiuni. Prima deputațiune, fu a comitetului parochial sub conducerea presidentului comitetului parochial Bucur *Dancăș*, care prin o vorbire asigură pe Exc. Sa de credința neclintită față de biserică al cărei înalt conducător este.

A urmat apoi reprezentanța primăriei comunale sub conducerea medicului cercual Dr. *Andressi*; corpul învățătoresc și în urmă „Reuniunea femeilor române” de acolo în frunte cu dna președintă Maria *Goga*.

Înaltpreasfinția Sa emoționat de frumoasa vorbire a dnei președinte, primește patronatul numitel reuniuni.

După aceste Exc. Sa a cercetat pe o parte din frunțașii comunei, așa pe: Iosif *Goga*, paroch, Bucur *Dancăș*, Aleman *Dancăș*, Coman *Hambașan*, Michail *Jurca* not., Ioan *Cioran*, Măriu *Lușcu*, Dr. *Andressi*, *Barcian* etc.

La oarele 2 p. m. s'a început banchetul. Masa a fost pregătită pentru 70 persoane. La banchet a luat parte toți străinii și o parte mare din frunțașii comunei. Un lucru înăi lmi permit a observa, că mulți dintre inteligența din Reșinari n'a luat parte la acest act festiv. Enigma cred a se deslega prin micile neînțelegeri ce bântuie printre ei și care am dori să dispară total dintre dânsii.

Primul și remarcabilul toast l'a ținut înaltpreasfinția Sa pentru monarcul.

Al doilea toast l'a ținut protopopul Ioan *Papiu*, în care arată rolul cel important ce comuna Reșinari, are în istoria noastră. Ea e comuna ca e a adăpostit pe primul episcop gr.-or. după regretabila desbinare; în ea și-a designat locuința primul metropolit al bisericii gr.-or. și în ea zac spre veșnică odihnă moaștele de ple memorie a fericitului în Domnul, arhiepiscop și metropolit Andreiu baron de Șaguna; astfel, că aceasta comună a devenit un loc de peregrinație pentru toți Românii. Mulțumeste și se bucură că poate saluta pe înaltpreasfinția Sa în aceasta primă comună din tractu-I și ridică poculul pentru viața îndelungată a înaltpreasfinției Sale.

Dr. Ilarion Pușcariu, spune că Reșinarienii s'au distins întotdeauna atât pe terenul bisericesc, cât și pe cel național. La ei au recurs în vechime Prelații bisericii noastre, când strimtorăși s'au văzut și totdeauna ei (Reșinarienii) și-a dat succursul lor. Ridică poculul în sănătatea Reșinarienilor.

Parochul Iosif *Goga* toastază pentru suita I. P. S. Sale și în special pentru d-nul Dr. P. Eusebiu Roșca pentru preoții și învățătorii din comună. Coman *Hambașan* a toastat. . . . pentru înaltpreasfinția Sa. La oarele 6 înaltpreasfinția Sa, dimpreună cu suita, petrecut fiind până la marginea comunei de întreg poporul din comună, ear de călăreți până la crucea între hotare, a plecat către Sibiu.

Demni s'au arătat bravii noștri Reșinarieni de atențiunea ce li-s'a dat, când s'a hotărât, că a doua vizitațiune canonică să se facă în comuna Reșinari. Prin primirea ce au arătat-o și prin tractamentul oferit, înaltpreasfinția Sa s'a putut convinge, că bunii credincioși și supuși are în comuna Reșinari.

Riporter.

Moartea Mamei Regelui Carol.

Principesa Iosefina de Hohenzollern, mama M. S. Regelui Carol al României, născută în 1818 în Karlsruhe, ficea mai mare a Ducesei Stefania de Baden, născută Beauharnais (ficea adoptivă a lui Napoleon I) a fost una din cele mai culte femei din marile familii domnitoare din Occident. Ea a murit Mercuri. Ea se mărită în 1838 după Principele Carol Anton de Hohenzollern-Sigmaringen.

Din această căsătorie s'a născut: Principele Leopold de Hohenzollern, căsătorit cu Infanta Antoneta a Portugaliei, tatăl Principelui României;

Principesa Stefania, căsătorită în 1868 la Berlin cu Regele Pedro V al Portugaliei și încetată din viață în acelaș an;

M. S. Regele Carol; Principele Friederich de Hohenzollern și Principesa Maria Iosefina, căsătorită cu principele Albert de Belgia, comite de Flandra.

Dela urcarea pe tronul României a Augustului seu fiu, inima ei de mamă încapă dragostea țării, căruia Principele Carol și-a consacrat viața, și de a cărei soartă și-a legat soarta.

Iată duioasele cuvinte pe cari sublima mamă le adresează președintelui Camerei române în anul 1866:

„Sunt adânc mișcată și recunoscătoare! Inima mea simțea trebuința unei consolatiuni. M'a atins foarte plăcut vorbindu mi de afecțiunea ce aveți pentru fiul meu, și cu care îl încunjoară bunul popor care Lui și-a încredințat destinele. Cu cât îl veți iubi, cu atât mai mult voi fi eu fericită și mândră că vi-L-am putut da, mri mult voi implora cu ardoare fericirea României...”

Cu ocaziunea serbărei nunții sale de aur cu prea fericitul părinte și sfetnic al M. S. Regelui Carol, Principele Carol Anton, la 21 Octomvrie 1884, Principesa Iosefina răspunde fericităi primite pentru acea solemnă și d-nel Pia Brăteanu, soția primului ministru român, în următorii termeni strălucitori de afecțiune și simpatie pentru România:

„Tot ce vine din România îi este drag inimii mele de mamă. Am fost viu mișcată primind călduroasele felicitări ce ați binevoit a-mi trimite cu ocaziunea nunții noastre de aur.

Aceste sentimente de simpatie și de dragoste exprimate cu atâta ardoare, m'au pătruns cu cea mai profundă recunoștință.

Am fost foarte viu atinsă de această nouă dovadă de afecțiune din partea doamnelor din frumoasa noastră țară, pe care nici când n'o pot separa de tot ce-mi este mai scump.

Tot dorul și toate gândurile mele însoțesc fără încetare patria mult iubitului meu fiu, căreia îi păstrez o amintire neperitoare mai ales de când am avut fericirea de a o cunoaște prin mine însu-mă.

Petrecerea mea în România va rămânea în tot de-una gravată în sufletul meu. Suntem cu toții uniți în aceleași sentimente...”

La rândul său Regele Carol, nici când nu a încetat de a asocia pe mama Sa la toate durerile și bucuriile Sale.

Cu ocaziunea jubileului domniei Sale de 25 ani, El comunică mamei Sale adorate măreția serbărei astfel:

„Principesa ereditar de Hohenzollern asigură pe iubita Sa mamă, care iubește țara noastră cu atâta tandreță, că acești 25 de ani de muncă neîncetată au fost bogat recompesați prin faptele îndeplinite și prin iubirea unui întreg popor”.

Iată acum, și un scriitor englez, cum caracterizează, Sidney Whitman, pe Principesa Iosefina:

„Principesa Iosefina a fost totdeauna foarte evlavioasă, fără a fi cătușă de puțin bigotă. Lipsa celui mai mic egoism la ea, îi câștigă iubirea și devotamentul tuturor acelor cari au cunoscut-o. Viața ei ca soție și ca mamă a fost cât e cu putință de liniștită și fericită. Marele respect pe care Regele Carol l'a arătat totdeauna femeilor, își are izvorul în venerațiunea ce el a avut totdeauna pentru Mamă-sa”.

La sosirea la palat a vestei triste despre încetarea din viață a principesei Iosefina de Hohenzollern, curtea a luat doliu.

M. S. Regele și A. S. R. Principele Ferdinand au plecat la Sigmaringen cu trenul de Vărciorova de Joi seara, la oarele 5 și 55 min., însoțiți de d-nii general Wartiade, șeful statului-major regal, și loc.-colonel Georgescu, adjutant regal.

Revoluția din Bulgaria

Despre revoluția ce a izbucnit acum a doua oară în Bulgaria, din București au următoarele nunte:

Kara-Omer, 18 Iunie. Țăranii între Duran-Culac și Calacci au fost deambulând și de soldații detașate școala din Duran-Culac. Cadavrele lor aruncate unele peste altele, un spectru sfâșietor și-se presintă. Cei uciși sunt zăv mutilați.

Rudele celor uciși vin și ridică vrele pentru a le înmormenta.

Ascără au avut loc noui ciocniri între trupe și țăranii rescalați la Sabla.

Răniți sunt numeroși. Nici un mortal.

Starea de asediu (statarui) e pmată oficial în districtele Varna și

Arestările urmează pe o scară

Mulți s'au refugiat în România.

2 ofițeri 11 soldați sunt omorâți. 70 țărani sunt morți și vre o 50 din Varna au sosit 7 batalioane, care debarca la Cavarna. Regimentul de lerie al 5-lea s'a dus la Dobrici, unde înmormentat ofițerii și au lăsat un dron la Sulimanlik, la 7 kilom. de gr pentru pază.

Satele Balçig, Sablar, Cavarna și ran-Culac sunt declarate în stare de diu.

Un escadron și 2 companii de tori sunt gata din nou să plece la

S'a îndoit numărul oamenilor în piche

Capul revoltei fug, care cum bările pe sub mal, în România. Te morți sunt puși grămadă într'o magaz

pașii. Pe răniți n'are cine să i turgie

Ete o cumplită miserie și o nenoroc

nedescris.

Războiul buro-engl

Cu data 20 Iunie se telegraf din Londra, că agenția „*Reuter*” din Hammonia, cu data 18 I. următoarea știre:

„In fața taberei generalului Rundle stă concentrată o mare de Buri, care stăruie să treacă mersă-zi. Comandanții acestor bure sunt Devilliers și Hermanus. Fratele presidentului Steyn. Presid Steyn încă se află în mijlocul Capitala de acum a Oranjului este Bethlehem.

Lagărul de căpetenie al Buri s'a mutat cu cinci miluri mai ap de Vicksburg, unde Buri au zău au tras focuri asupra engleze.

Burii din Transvaal au hit trupele lui Buller și s'au preunat cu Burii din Oranje.

Tot cu data de 20 I. c. raportează din Lourenco-Marqueș matoarea știre:

„Podul căii ferate de la lalane, ce se află la vre-o 7 spre apus de la granița col portugheze, lângă Hectorspruit, fost nimicit de Buri.

Cu data 20 I. c. se raportează Lourenco-Marqueș:

Căpitanul american Loosberg, servește în artileria Burilor, acolo și a spus, că arsenalul vaalului se află în Lydenburg, portat apoi și despre statul armatei bure. Spune anume, neralul De Wet are în Oranje de oameni și generalul Botha de oameni în Transvaal; asta mai e o armată bură de oameni, împărțiti în trupe mai

Ziarului „*Daily Telegraph*” raportează din Pretoria cu dal I. c., că în timpul de față țării glezi și între trupele lui Botha, nu în chip formal, dar totuși un armistițiu de cinci zile, după lordul Roberts va pași în acți toată energia.

erupse, ca un profesor de limba greacă, când îl apucă furiile conjugației a IV-a: „Ce vorbești? ce aud? Sămiclăușul-mare a cutezat cineva să-l defaimă? Locul meu natal? Asta e ceva grozav; să știu că am să te duc pe sus, și totuși te voi duce acuma cu mine la Sămiclăuș, vei fi oaspele meu! Nu mă lasă inima, ca să văd, că te duci în țara ta, pe care o lauzi așa de tare, de care ești așa de încântat, și duci cu tine o părere așa rea despre țara mea, pe care o iubesc eu așa de nespun, și despre care sunt convins, că nu are păreche.

Doamne sfinte! ce să mă știu face! — gândi în mine. — Prietenul meu, cum vei ar fi în stare să mă pape de mânie, dacă nu i-aș face plăcerea, și apoi ce, dacă mi-o plăc Sămiclăușul-mare și vestit voi ră-mâne, ear de nu, sterge-o băiete; doar nu vor b a n c r o t a trenurile statului, chiar pe când aș ave lipsă, ca să fug din calea cocostărcilor din Sămiclăuș. Sau mai știu, poate să mă sui chiar pe-un cocostărc, ca să mă ducă din țara lui și a prietenului meu în țara mea și a pășerilor cântătoare.

„Bine frate! Am să-ți fac plăcerea. Vin cu tine la Sămiclăuș, dar am o condițiune, pe carea te rog s'o observi! Cât ce vom poroi din gara Sămiclăușului spre oraș, de voi zări un cocostărc, sburând pe deasupra capului nostru, am să mă întorc înapoi; pentru-că, trebuie să fi o mărturisesc sincer, am o antipatie teribilă față de această pasere, deși, după-cum îmi spunea bunică-mea, fie-ertată—cocostărcul m'a adus și pe mine părinților mei.”

„Sunt învoit”—îmi răspuse dănușul.—

La Arad ne-am dat jos din tren, și ne-am urmat drumul pe linia Timișorilor, ca de acolo să continuăm călătoria către leagănul cocostărcilor.

E de prisos să o mai spun, că prietenul meu, până în Sămiclăuș, nu mi-a vorbit alt-ceva, decât despre minunile acestui orașel, despre misterele lui, despre farmecile lui, și alte multe; dar nu e de prisos ca să constat la acest loc și aceea, că eu ascultam poveștile prietenului întocmai cum ascultăi răsunetul. Il ascultăi, ca să te distragi, și dacă l'ai auzit, cu atâta ai ră-mas. Și Doamne! cum m'am înșelat. Drept a avut prietenul meu! O să vedeți.

„Nagyszentmiklos”, auzi de-odată din gătjejul răgușit al conductorului. Eată ne ajuns! În fine, ce să mai înșir câte toate!

Am aflat în stațiune o rojbiță de trăsura, sau cum îi zic pe la Blaj în limba lui Cipariu — londorisu; ne-am urcat într'însa, și apoi hi, gloabă, către oraș.

Pe drum întrebai de prietenul meu, că oare ajungem într'o zi până în oraș? Spre marea mea liniștire îmi răspuse, că da.

„Auzi, jupâne”, mă adresai apoi către birjar „de unde ești d-ta?”

„Von Glogo” — fu răspunsul!

Dacă înțelegi D-voastră, onor. cetitorii, ce va să zică aceasta, apoi vă felicitez din inimă, dar eu, regret, nici azi nu pot ști, ce înțeles misteric au aceste 2 cuvintele. Văzând, că n'am cu cine mă înțeleg, și că prietenul meu era prea cufundat în visuri — uitasem anume să Vă spun, că era fidațat — mi-am ridicat ochii către cer, doar aș afla pe el ceva interesant. Și of! of! sărmanul de mine, ce vâzul? Cocostărcii și ear cocostărcii! Imediat mă prinseli cu mâinile de prietenul meu, îl scuturai de 2—3 ori, ca să i sară visurile din dovieac, apoi îi făcui semn, să cate cu ochii către nori!

„Ce-i, ce-i?”, mă întrebă spăriat.

„Ce-i? nu vezi acele sburătoare mândre, nu îți mai aduci aminte de stipulațiunea fixată?”

„Ba bine că nu, dar ce vrei să zici cu asta, stăi până vei vedea un cocostărc. Tu vezi aci mai mulți, dar unul singur încă n'ai văzut! Vezi și de la cocostărcii poți învăța ceva, poți învăța un ce foarte înțeleptesc, anume, că advocat necășătorit e o pasere chiar așa de rară, precum e și cocostărcul veduv.

„Ha, Ha, Ha! erupsei în hohote! Doar n'ai de gând să mă și înșori p'acii pe la voi, prin bălțile acestea?”

„Și de ce nu! În fine despre această cestiune vom mai conferi noi. Avem să ne facem vizitele pe la familiile de aici, apoi, apoi să stăm noi la dispută, domnule colegă!”

Victor.

(Va urma.)

Conferință învățătorească.

În 4/17 Iunie 1900 s'a ținut în comuna Leuceștii (Caraș-Severin) conferință învățătorească, cu învățătorii din acel inspectorat, unde sub președinția M. On. D. Adam Rosa s'au desbătut mai multe chestiuni și scaderi metodice și didactice aflate prin școlile din inspectorat cu ocaziunea examenelor finale din anul curent.

După-ce — cu durere — se constată, că din vre-o 15—16 învățători abia 4 sunt pre-

senți — apoi 3 preoți oaspeți — ședința se declară din partea presidiului de deschisă.

Au vorbit și desbătut, la mai multe greșeli didactice și în metod — aflate la examene — învăț.: Nicolae Stefanoviciu, Eutimiu Oniția și Ioan Furdianu, apoi pâr. Mihail Zaurma. Asupra examenelor învățătorilor cu câte 2—3 cursuri preparandiale, din cauză că au fost foarte slabe, — nici nu s'au mai făcut observări; s'a constatat însă că decadența învățământului în inspectoratul nostru emanează din aceea, că afară de 3—4 învățători — cetalalți toți sunt preparanți cu câte 2—3 cursuri; e dar cam peste puțină, ca la acei învățători să se poată afla progres.

În privința aceasta s'a și adas o hotărâre foarte înțeleaptă, anume: conferința hotărăște, ca M. O. D. inspector să roage pe Venerabilul nostru Consistor ca, deși ar fi admiși ca privațiști, totuși să-i constrângă pe învățătorii neabsoluți, ca barem cursul ultim preparandial să-l absolveze regulat, ca elevi ordinari — unde se propune miezul cunoștințelor pedagogice.

După pertractarea altor chestiuni de mai puțină importanță, ședința se încheie.

După comunicatul comisariatului, cele mai bune examene s'au dat în Bara, Remetea-Iuncă, Monoștor și în Rachita la școala de fetițe.

Monoștor, la 5/18 Iunie 1900.

Ioan Furdianu,
notarul conferinței.

Daruri bisericii.

Resplata faptelor filantropice este recunoștința față de îndeplinitorii acelor. — Astfel și subsemnatul cu viață plăcere și cu multă satisfacțiune vin a exprima în numele comunei mele bisericesti și pe calea aceasta multămită Doamnei văd: *Albina Vințan*, care pătrunsă de-o iubire adevărat creștinească față de biserică, a binevoit a dărui un prea frumos potir de argint curat aurit cu toate cele apărțiuătoare lui: disc, steaua, lingurița și copia în preț de 431 coroane 12 fl.

Asemenea aduc multămiră credinciosului nostru *Nicolae Cotoșman* și soției sale *Cristina*, cari conduși de simțămintele pietății creștinești au dărui o candelă frumoasă, în preț de 70 coroane; — și parochianului nostru *George Vasile* și soției sale *Irina*, cari din iubirea și atragerea ce o au

cătră casa lui Dumnezeu au dărui un har de catifea în preț de 32 coroane.

Sfîntirea acestora s'a ținut cu nitate îndatinată în ziua a doua, în Rusalii, în prezența creștinilor, când subscribul aducând mulțumitorilor marimonioși, puteai ceti de celor prezenți îndestulirea și bine, pentru frumoasele daruri și numiții marimonioși, chiar acum multelor necesități și sub greutatea putului, în care se află tînăra mună bisericăască.

Rugăm pe Atotputernicul Dumnezeu ca pe marimonioșii binefăcătorii să de daruri, să-ți țină întru multă an, ear exemplul cel bun să fie totuși credincioșii noștri, ca astfel și școlile noastre să poată înaintea preamărirea lui Dumnezeu și ridica mului nostru românească.

Să-n-Nicolaul-Mare, la 4/17 Iunie

la numele comunei bisericești

Ioan Furdianu,
preot

OMORUL RITUAL

Taina sângelui la jidovi.

În „Sohar”, principala operă Kabbale, se găsește considerate cele mai caracteristice relații criticele sângelui. Talmudul menea conține declarațiunile categorice privitoare la legitimitatea omorului unui ne-jidov, și reprezentorii au avut grije să păzească această.

„Comandamentul: să nu însemnează, că nu trebuie să pe un om al lui *Israel*”. Mai și tratatul *Aboda zise*: „Eată de a extermina cu mâna sa eretic” și prin eretic Talmudul reprezentorii s'înteleg tot ce jidov și mai ales creștinii.

„Sohar” este mai explicit „În palatele splendide ale Parvor fi așezați toți aceia, cari dorul Sionului și care vor vre-un om din rasa Akum (creștinii), și D-zeu se plimbă pe îmbrăcat cu o mantie purpurie, sunt scrise numele jidovilor, omorît oameni din popoarele

Și până-i făcui de-ameazi,
Ce cinci-ori de cap m'o tras;
Și până-i făcui de cină,
De cinci-ori m'o pris la mână,
Și-o isbită de părete
Și una pe la ureche!

Frunză verde buruiiană,
Pe mândra Susana-o cheamă.
Eu merg cu boii la munte,
Ea vine să mă sărute;
Eu merg cu boii la gură,
Ea vine să-mi dea gură;
Eu merg cu boii'n oprit,
Și ea-mi vine la iubit.
Și de mă duc pe hotar,
Ea vine și-mi dă zahar,
Zahar dulce cu viare,
Ca de ea să nu mă las.

De: *Samson Cioara*.

Vulturul în descântecul Românei.

Orî de au avut Românii de la început, vulturul în herbul lor sau nu, este o întrebare ce aiurea s'a făcut.

Aci aduc o mică pagină de folklor românesc, relativă la paserea cea măreață a Carpaților noștri.

Între hărțile ce am aflat pe urma mamei mele, am dat de o colecțiune de descântece venite în posesiunea ei de la repozata Sultana Ureche. Despre această colecțiune am grăit în anul acesta la secțiunea istorică a Academiei. Aci voi să extrag din ea numai câte-va descântece, în care vulturul are o specială întrebuințare.

Eată-le:

Ochii Vulturului (amuletă).

„Să iei ochi de vultur, să-i puți într'o bucatică de pânză nouă, curată și să-i porți tot-deauna, că apoi cinstit vei fi la ori-ce judecăți vei merge și la Domnie, sau la vre-un judecător cât de departe, măcar cât de prîit vei fi, tot vei ave trecere ori și unde și toți și-se vor pieca ție.”

Inima Vulturului (amuletă).

„Scoate din vultur inima și s'o porți pururea cu tine și ori carele va fi cu rău spre tine, nu va putea, ci și-se va pleca ție într'u toate.

Mața Vulturului (medicină).

Să usuci bine mațele vulturului și când te vor dură coastele sau pânțele, sau mâinile, sau peptul, sau incheeturile

genunchilor, sau șelele, să te ungi cu mațele acelea, că degrabă vei lua tîmăduire.”

Sfircul aripei drepte, bun la nașteri grele.

„Stringe sfircul aripei drepte a vulturului și când va ave o femeie să nască și nu va pute, atunci sfircul să-l atingi de coasta femeii cea stîngă și îndată va naște pruncul, dar să nu-l bagi mult acel sfirc pe coasta femeii, că apoi vor căde și mațele ei.”

Piciorul Vulturului (în comerț).

„Ia de la vultur piciorul drept. Când vei ave să cumperi ceva, să-l iei la tine și ori ce vei ave să cumperi, taie degrabă și mai în dar vei lua, ear când vei vinde, să-l depărtezi de la tine.

Se vede, că biata Sultana Ureche a uitat să depărteze de la ea piciorul drept al Vulturului, de n'a rămas nimica după ea, decât colecțiunea de descântece.

V. A. Urechidă.

Glume.

Limbă rea.

— Prietina noastră Anița mi-a zis odată, că pîrul ei, dacă-l despleteste, ajunge până la pămînt.

— O fi! — dacă-l scapă jos!

Pagini din istoria României

de

G. COȘBUC.

1876—1878.

VII.

Smărdanul și Vidinul

IX.

Maiorul Ulescu a început să se ce i's-a întemplat lui.

El rămăsese în reduta ca să păzească robii, după-ce plecase Cotruț cu ai săi în satul Smărdan.

Abia plecase colonelul, și pură să vie în redută compania iorului Stoilov. Ele spuneau că rășbi de focul Turcilor, s'au șanțul cel larg din stînga puțului, ce-a mai slăbit focul turcesc, și-au venit la redută.

Maiorul Ulescu, văzînd că lungeste în sat, și auzind împușca, a lăsat robii în paza Amărășteanu și a plecat în sat ajutor colonelului. În marginea pomenit însă că Turcii trag de unde-va, în companiile sale.

„Altă redută”, strigară soldații bătînd că prin sat e lupta mare.

Pentru a merge la originea acestui păcat, trebuie să ne dăm seama de concepția teologică din „Sohar“, relativă la creațiunea omenirii.

Eată-o în resumat:

„Când D-zeu a creat lumea, răspândi schintei vitale în oameni. Aceste schintei ale principiului vital înefacător preferă pe jidovi. În acest timp, din aceste schintei, 288 se întrecă pînăre Goymî, rămăseră acolo și arseră în sângele lor. Atunci, când toate aceste schintei vor fi liberate din închisoarea lor și adunate în Israel, atunci va apăre Mesia jidovilor“.

Dar' cum să se găsească și să se reunească aceste schintei vitale? Răspundînd sângele, în care sunt cunoscute, numai așa se pot aduna schintele vitale. Acest sânge, este sângele lui Klipoth (Klipoth însemnează ceva necurat) Jidovii sunt fructul lumii, popoarele ne-jidove nu sunt decât scoarța necurată, care trebuie ardeată.

Sângele acestor Klipoth sau ne-curăți, nejidovi, trebuie dar' versat și mai cu seamă sângele verginilor, pe care „Sohar“ le numește „ape femelești“:

Natural, că „Sohar“ învluște toate aceste grozăvenii într'o frazeologie obscură, enigmatică.

Taina lucrurilor este aceasta — șea Schaar-Hakdamoth — că pentru a pute face însoțirea lui Zeir-Ampin cu femeia sa, trebuie procurate „apele femele“ în două moduri: mai întâiu, prosternînd pe cele Klipoth în fața pămînt, astfel vor fi scoase schintele sfinte, apoi omorînd verginile Klipoth, făcîndu-le să dispară pe fața pămîntului“.

Nu mai astfel pot să se redobîndească schintele vitale, care sunt în Klipoth, și astfel trebuie să se urmeze până când toate schintele vor fi liberate din Klipoth, ca Mesia să reapară cum este scris.

Rabinul Chaim-Vithal, în tratatul „Pri-ex-Hachajim“ scrie: „Acea, care nutrește puterea lui D-zeu cu sângele Goym-ilor, vor străluci de un străluciu ceresc, căci cu toate că D-zeu nu a luat templul, ni-a lăsat un lucru pentru a le înlocui, care să stră-

lucească și să sfințească jertfa; este sângele Goym-ilor, răspândit pe o peatră arsă, înaintea lui D-zeu“.

Și în „Sepher-Halk“, pagina 156, este scris: „Sângele verginilor Klipoth este jertfă foarte plăcută cerului. Da, sângele verginilor Goym-ilor este un sacrificiu tot atât de meritos, ca și parfumurile cele mai distinse și un mijloc de împăcare cu D-zeu“.

În „Sohar“ se recomandă sacrificiul unui miel, dar se adaugă, că prin această vorbă trebuie înțelese trei lucruri: „Primul născut din miel, primul născut dintr'un prizonier și primul născut dintr'o servitoare; și acest din urmă este cel mai bun“.

Mai departe „Sohar“ zice: „Nu este pentru noi alt sacrificiu mai bun decât acela, pe care îl facem din necurați; ridicăți viața Klipothilor omorîți și Schechina își va fi foarte voios“.

Natural, că rabini au torturat textele atât de clare prin interpretări subtile și de o naivitate cinică. În zadar jidovii neagă veritatea omorului ritual, recomandat și sancționat de doctorii și de cărțile lor.

Impărăteasa Chinei.

Răscala de azi a Boxerilor chinezi s'a lăsat cu o uimitoare repeziune. Ea seamănă întru toate cu marea revoluțiune din 1851, așa numita revoluțiune Taiping, care n'a putut fi sugrumată, decât în 1864 cu ajutorul trupelor anglo-franceze. Revoluția dela 1851—1864 a pustiit străvechiul oraș Nanking și în focul ei au pierit 2000 de oameni, căzînd și renumitul turn de porțelan.

Chinezii sunt un popor cu aplecări extra-ordinare față de asociațiunile secrete, și de aici se explică, în mare parte, întinderea așa de repede a răscălei Boxerilor.

La rîndul lor mandarinii caută să stea cât mai bine cu secta Boxerilor, de care se folosesc pentru a-și ajunge scopurile lor.

Din celea-ce s'au întemplat până acum în China, se vede, că împărăteasa regentă e și ea pe partea mișcării Boxerilor.

Nu va fi fără de interes, să dăm aici câteva amănunte despre această împărăteasă,

care joacă un rol atât de însemnat în revoluția chineză, dezvoltată azi în războiul înfricoșat.

Impărăteasa Chinei era fiica unor oameni foarte săraci, cari locuiau într'un suburbiu din Canton. Ea încă din copilărie atrase luarea aminte a oamenilor prin frumusețea și mintea sa. Părinții ei erau de tot săraci. În această stare tristă, copila (azi împărăteasă) veni la ideea, ca părinții ei s'o vîndă ca sclavă, ceea-ce s'a și întemplat. Ea a fost vîndută unui general chinez pe un preț mare. Acel general fu atât de încântat de mica sclavă, încât scurt timp după-ce o cumpără, o adoptă ca fiică a sa, cu care apoi făcu o vizită la curtea împărătească din Peking.

Aici frumoasa copilă făcu o mare impresiune asupra împăratului, ceea-ce vîzînd generalul, i-o dădu lui ca dar. Pentru aceasta nici împăratul nu i-a rămas dator generalului. Nu mult după asta împăratul chinez o îndrăgi atât de mult pe frumoasa copilă, încât din sclavă ce era, o ridică la mărirea de „soție“ a sa. Întîiașidată, firește, o numi soția a doua a „fiului ceriului“, ear mai tîrziu, după-ce ea îl dăru c'un copil, o înaintă la gradul de moștenitoare a dinastiei Mandschu și la rangul de „întîia soție.“

După moartea acestui împărat îi urmă pe tron fiul lui, care fiind încă mic, a avut de regentă pe mamă-sa, și pe cealaltă vîduvă a împăratului răposat (căci mai era încă una), care însă muri după câți-va ani, rămînînd unică regentă numai mama copilului.

Ea a condus afacerile statului timp de 15 ani, până la urcarea pe tron a fiului său. Impărăteasa-vîduvă știu să-i dea fiului o creștere aleasă. I-a căutat și o mireasă și dintre sute de insee împărăteasa i-a ales pe nepoată sa.

Vîduva împărăteasă are cea mai mare libertate și trăește în mare pompă. În palatul ei are 3000 ofițeri și servitori, ca pază și ca funcționari ai palatului, a căror susținere o costă pe săptămână 80,000 mărci. Când are lipsă de bani să plătească solda și alte lucruri, ea simplaminte ia din vistieria statului.

Impărăteasa face mare negoț cu împărțirea de slujbe; cu cât funcțiunea e mai înaltă, cu atât și prețul e mai mare. De altmintrelea vîduva împărăteasă este cu mult mai cultă, decât se crede. A cetit foarte mult, e prietină a muzicii europene și cântă cu multă dibăcie la pian. Afară de asta mai știe să și picteze frumos, și

tablourile ei sunt modele deosebite în arta chineză.

Impărăteasa are azi vârsta de 63 ani. În mai multe rînduri s'au făcut atentate la viața ei, dar tot-deauna a scăpat norocoasă și nici când nu s'a temut de ele.

De la 1881 ea poartă numele de „împărăteasă-vîduvă“ a împărăției „ceriului“.

DIN BIHOR

Examen școlar. Joi, în 1831 Maiu a. c., s'a ținut examenul la școala noastră confesională gr.-or. rom. din comuna Săldăbagiu, unde propune tînărul și bravul nostru învățător Dimitrie Cosma, deși numai de un an se află la noi, sub presidența Preaonor. dl protopresbiter Toma Păcală.

Pruncul la examen au participat 20 băieți și 14 fete. Ca oaspeți ne-au onorat cu prezența lor 3 învățători, onor. antistie comunală și părinții pruncilor. Răspunsurile școlărilor din toate studiile au fost în genere foarte mulțumitoare, așa încât lacrimi de bucurie au stors din ochii tuturor auzitorilor.

Dovadă la aceasta a fost vorbirea cea frumoasă a Preaonor. domn protopresbiter cu finea examenului, care a îndemnat părinții a-și trimite pruncul regulat la școală, arătîndu-le însemnătatea ei cea mare, și împărțind 13 cărți și 2 coroane școlărilor, cari numai se jucau cu toate obiectele, ceea-ce de când e Săldăbagiu nostru un asemenea examen nu s'a mai pomenit.

Apoi s'a adresat Preaonoratul domn protopresbiter către tînărul și bravul nostru învățător cu o vorbire vrednică pentru el, ce numai auzi s'a putut, dar' descrie nu, feliicităudu-l la urmă părinții pruncilor, precum și colegii sel.

Într'adevăr vaza și stima ce 'și-a câștigat o bravul nostru învățător prin instruirea pruncilor noștri și diligența sa cea mare, din partea celor prezenți, a făcut și pe inimizii lui să-i recunoască vrednicia.

Bunul D-zeu să ni-l trăească pe bravul și tînărul nostru învățător mulți ani în slujba noastră spre creșterea tinerimii.

Un econom.

... să facă. Să între în sat, ori să cotească stăgă spre redută? Dar în urmă, chemănd pe maiorul Teleman, care își rînduia companiile în cimitirul satului, amîndoi se repeziră spre redută.

Turcii, îndată ce vîzură pe-ai noștri, săriră la tunuri. Dar cum erau zăpăciți de groază, n'au îndreptat tunurile cum se vine și trăgeau prea scurt. Obuzurile cădeau tot la picioarele Românilor scormonînd pămîntul. Atîta rîu li-au făcut numai, că pămîntul scurmat de ghiulele săria în toate părțile, isbind pe soldați.

Dar băieții alergau cu vîrtute și s'apropiară pe redută.

Turcilor nu le ardea de bătae. Când ajuns Români la parapet, Turcii li-au sărit înainte dîndu-le puștile. Maiorul i-a sărit pe toți în redută, îngămădîndu-i un colț, tot cam vre-o trei-sute ca și în războiul de redută. Aveau și două tunuri.

Maiorul a implîntat un fanion pe parapet, și se gîndia să lase și aici o pază, dar el să plece în sat, dar nu mai auzia împușcături în sat. Se vede că se isprăvisese să intre într'un fel. Dar nu știa cum.

Nu după multă vreme, flăcăii auziră în mijloc noastre sunănd de adunare, dintr'un loc de Smărdan. Atunci li-a venit înima să se arde, căci știau că e biruit Smărdanul. În vremea aceasta se vîzură prin ceață companiile apropiîndu-se de redută. Nu

știa nimeni cine sunt, ear soldații noștri săriră pe parapet cu puștile, încercate și se gîtiau să tragă. Maiorul sta pe gînduri.

Să fie Români? Nu credea. De unde să vie ei, dintr'acolo? Dar Turcii, earăși nu puteau să fie: companiile se vedeau înaintînd ca la adunare de oști, nu în șiruri strînse de bătae. Poate că sunt Turcii, cari nu știau că reduta e cucerită și acu veniau într'ajutorul ei.

Maiorul s'a urcat în picioare pe parapet s'a uitat multă vreme, s'a uitat mai bine prin ceață și în urmă a strigat flăcăilor: „Nu trageți, copii, că sunt dorobanții!“

Nu erau mulți și aveau cu ei pe un sub-ofițer. Regimentul dorobanților fusese trimis să bată reduta de dincolo de rîul Delenca, de unde s'auziau tocmai acum împușcături, dar a fost rupt de focul turcesc. Mîna aceasta de dorobanți erau dintre cei rupți. Neputînd să meargă înainte, ei s'au abătut încoace, vîzînd fanionul pe redută.

Încă de pe vremea, când se muncia maiorul să vadă de pe parapet ce companii s'apropie, începură să s'audă din nou împușcături de peste rîu, de la a treia redută. Turcii trimetiau gloanțe și spre reduta aceasta.

Cînd au fost dorobanții aproape de tot, maiorul de pe parapet li-a strigat: „Auziți împușcăturile!“ și n'a voit să-i primească în redută. A strigat sub-ofițerului să se în-

toarcă și să meargă acolo, unde au fost trimiși, la reduta de peste rîu.

Sub-ofițerul a voit să răspundă ceva, dar tocmai atunci a venit un glonț din reduta de peste rîu, și l-a isbit drept în cap. Neavînd acum nici un ofițer, dorobanții nu se puteau întoarce; maiorul i-a primit în redută, căci erau și puțini și fără ofițeri și nu puteau să se ducă în foc.

În urmă auziră din nou pe marginea Smărdanului trîmbițele sunănd de repaos și de adunare, și atunci Ulescu a lăsat în redută o pază și el a plecat într'acolo, să se împreune cu companiile colonelului Cotruș.

Dar până să sosească, s'au astîmpărat împușcăturile de pe rîu. Se vede că și acolo s'a isprăvit într'un fel. „Două redute sunt cucerite și sub bună pază, zise maiorul Ulescu, satul Smărdan este golit de Turci. Dacă dorobanții au cucerit și a treia redută, atunci suntem fără nici o grijă, că atîta e tot ce-au avut Turcii!“

X. „Și a treia redută e a noastră!“ au început să povestească dorobanții.

Cînd li s'a dat porunca să plece de la Dincovița unde stetea regimentul dorobanților, au pornit în josul rîului. Turcii li-au prins de veste și au deschis focul. Năprăznicia focului a fost așa de negrăită, în-cît li-a rupt regimentul. O parte cum a spus maiorul Ulescu, a fost abătută către reduta dintre Smărdan și Inova. Altă parte a fost împinsă îndrît.

Dar căpitanul Șaguna, cu un batalion a rășbit înainte.

Reduta era însă dincolo de rîu, și pod micăiri. Dorobanții n'au stat să se gîndească mult. Au intrat în apă, cu toate că le era până la brîu și până la pept, ei s'au luptat ca sloi de gheață și-au trecut dincolo.

Ear în vremea căt treceau rîul, ținînd pușca și cartușiera cu mîinile ridicate până peste cap, Turcii li plouau cu gloanțe.

Au rămas mulți dintre ei în rîu, parte striviți de sloi, parte isbiți de plumbi. Dar ce, era să-i ție rîul pe loc?

Se vede, că Turcii s'au îngrozit, cînd au vîzut cum trec Români prin rîu. Au tras ca nebunii, cătă vreme dorobanții treceau prin apă și numai capetele li se vedeau dintre sloi, dar după ce ieșiră Români la mal, vîzură Turcii că nu e de stat la vorbă cu oameni așa de îndrăsneși.

Au mai tras ei cu pușca din redută căt au mai tras, și-apoi au fugit, căt au putut. Cei ce n'apucară să fugă, și-au dat puștile și s'au aruncat în genunchi cerîndu-ne milă.

Aveau două tunuri în redută, dar s'au purtat așa de bine, că le-au luat cu ei cei ce au fugit în Vidin.

Toate tăriile turcești de la Smărdan erau acum cucerite. În satul vecin însă, în Capitanovcea, mai erau companii de Turci, care

Examene.

În 3/16 l. c. s'a ținut în frunțașă comună Chigineu examenul de vară cu elevii și elevele de la școala rom. gr.-ort., unde funcționează veteranul și destoinicul învățător Gr. Mladin, sub prezidiul Reverendisimului domn Dr. I. Trăilescu, proto-pop-inspect. cerc., ca parochul locului, fiind prezenți părintele G. Lazar, comisar consistorial inter., preot în Socodor, Iust. Morosan inv. în Ciaba, St. Dolga inv. în Chitighaz, ca oaspeti, M. Veliciu adv. și pres. comit. par. din loc, Dr. G. Popovici avocat, apoi primarul comunal și mai mulți frunțași din popor.

Sala de învățământ a fost frumos decorată cu flori și verdeață. Punct la 8 oare s'a început examinarea din toate obiectele de învățământ prescrise, — care a durat până la 12 oare. Răspunsurile au fost foarte mulțumitoare. Cu deosebire ne-au încântat declamările și cântările în duet ale elevilor; pentru ce li-s'a și exprimat dlui Mladin publice — laudă și mulțumită din partea inteligenței. Pentru premiarea elevilor, cari au dovedit diligență, asemenea s'au strins premii benevole în bani și cărți de cetit pentru popor, mai virtos din partea dlui avocat Mihail Veliciu. Din partea poporului încă am putut vedea bucuria și stima ce o avea față de învățător.

Dee D-zeu, să avem mulți așa învățători, ca dl Mladin!

Un oaspe.

Din Banat.

În comuna Secaș Marți în 12 Iunie a. c. a treia zi de sf. Rosali la 3 oare p. m. s'a înmormântat harnicul inv. *Ilie Adam* cu o pompă rară în felul său, asistând la actul înmormântării toți inteligenții din comună și de prin pregiur precum și întreg poporul din loc și o parte mare din comunele vecine, do' adă că răposatul în Domnul a fost un învățător stimat și iubit de toți. Au slujit preoții D. Morariu din loc, Ambr. Popescu din Zăbalt, At. Suciu din Labășinț și I. Danciu din Tergoviște, care a ținut și cuvântul funebrel, storcând lacrimi din ochii celor de față; — cum și învățătorii P. Belgea, Adr. Peri, N. Savi, G. Gaescu, V. Petcu și G. Daina. A cântat corul de plugari din loc. Până la biserică osâmintele decedatului au fost duse de învățătorii, ear' de la biserică până

se mai sporiseră prin cei fugiți de prin redutele Smârdanului.

Ai noștri purtau grija acestora. Se înserase de tot, și Românii simțiau nevoia să stea toată noaptea în picioare, ca nu cum-va să-i lovească Turcii peste noapte.

Soldaiții erau flămânzi și obosiți. Căpitanii companiilor veniau rind pe rind la colone și-i spuneau, că soldaiții n'au gloanțe și la noapte va fi rău, dacă s'ar întâmpla să vie Turcii.

— Nimeni n'are gloanțe?

— Unii au mai multe, unii puține, ear alții n'au de loc, răspuseră căpitanii.

— Așa e rău. Trebuie să aibă toți. Adunați toți plumbii și vedeți câți sunt, apoi împărțiți-i din nou dând tuturor soldaiților de-o-potrivă.

S'a făcut așa și au venit câte șapte plumbi de om.

Apoi își întăriră străjile de noapte, și și rinduiră peza prin redute și în Smârdan. Cei mai mulți n'au dormit cât a fost noaptea de mare. Gemetele răniților s'au auzit neconținut cât a fost noaptea, căci nimeni nu avuse vreme să-i adune. Răniții zăceau în amestec, Românii cu Turcii, care cum li apucase vremea și locul. Cei de prin sat, câți au căzut pe drum, s'au tîrît prin case și au fost scutiți măcar de vînt și de umezeală, dar a fost nespuse de rău de cei ce căzuseră pe câmpie.

la cimitir de plugari. Cununii pe sicriu au fost depuse, afară de a neconsolabilei sale soții: de dl Ioan Prunkl, proprietar mare din loc, vîl. preoteasă Floră Căpitan din loc, Elena Popescu din Zăbalt și de mai mulți amici și inteligenți din loc.

Răposatul a fost un învățător conștientios de chemarea sa, lucrând cu mult zel pentru înflorirea școlii și ridicarea vazei comunei sale.

Comuna Secaș și-a pierdut pe unul dintre conducătorii săi, ear' colegii și cunoștii pe unul dintre cei mai buni amici.

Fie-i țărna ușoară și memoria bine-cuvîntată.

Un prietin.

Dela sate.

Răspuns. În Nr. 94 al „Tribunei Poporului” dl Achim Miloia, Ferendianul, vine a se rectifica la răspunsul meu dat, deoarece-ce am voit a clarifica neadevărul scris de D-lui în Nr. 69 al „Trib. Pop.” despre primirea dlui membru din comitet Vulpe și despre datorințele inteligenței din loc, față de poporan. Vî rog a da loc în prefaitul ziar „Tribuna Poporului” celor ce urmează: În punctul ad a) dl A. M. Ferendianul, zice că a spus curatul adevăr, și acela spune neadevăr, care afirmă contrariul. — Un neadevăr mai mare ca acesta nu poate fi, și rog pe dl A. Miloia, ca altădată, când mai scrie câte ceva prin fol, să-și iee datele cele mai sigure și să nu apostrofaze pe unii și alții cu neadevăruri. Că de ce s'a dus dl Vulpa acasă, aceea poftescă dl Miloia și să-l întrebe. Știu, că nu din cauza că n'a fost invitat, căci invitat a fost din mai multe părți, atât înainte de a se începe prelegerile, cât și după aceea. De altfel dl Miloia se putea convinge înainte de a eși în publicitate cu astfel de neadevăruri, ca astfel eventuala calificare rea din partea Onor. public cetitor, să nu cadă asupra D-sale.

În punctul ad b) dl Miloia mă roagă să cetesc mai cu atențiune raportul dlui și să nu scot din el ceea ce nu stă. — Se poate că dlui voiește să zică, să cetesc fără atențiune raportul său, și așa îl ascult, și mă mulțumesc cu aceea, că în răspunsul D-lui recunoaște, că inteligența de aici își face datorințele.

În punctul e) dl Miloia mă roagă să-i spun, că în ce dicționar am aflat numele

Ferendia străformat în Baranda — și împlinesc rugarea. — Numele Baranda îl știu de la poporul fizeșan și chiar și de la Domnia Sa, că apoi în ce dicționar se află, dacă nu l'a aflat încă, — caute-l.

Acstea mi am ținut și eu de datorință a reflecta la răspunsul dlui A. Miloia Ferendianul, ca Onor. publ. să nu privească pe fizeșoni de nepreventori, ci să fie convinși, că fizeșonii au fost și sunt unii dintre cei mai prevenitori oameni.

Simeon Tomescu,
învățătorul.

PARTEA ECONOMICA

Păstrarea. *)

Păstrarea nu e pornire firească de aceea trebuie învățată. Regula e foarte scurtă și ușoară: omul să-și pună poftele de animal sub porunca minții, care singură are să poruncească. Cel ce întreabă todeauna mintea și ascultă de ce îi spune mintea, e om cu viitor sigur. Dar' grăseala e, că o mare parte a oamenilor nici nu se gîndește la viitor. Și nu se gîndește nici la trecut. Trăiești numai pentru astăzi. Astfel de oameni apoi respiră tot ce câștigă, pentru-că nu-i doare capul nici de viitorul lor, nici de viitorul familiei lor. Să câștige ori cât de mult, ei mănîncă tot și prăpădesc tot. De aceea sunt todeauna sêraci și todeauna lipsiți.

Și așa cum sunt oamenii, sunt și popoarele. Sunt și popoare, cari prăpădesc tot ce produc, și nu pun nimica la o parte, pentru urmași. Nu lasă în urma lor nici un fel de avere. De aceea rămân vecinic sêrace și neabăgate în seamă.

Să luam spre pildă poporul din Spania. Din 12 mii de sate ce erau mai înainte pe malul riului Guadalquivir, mai sunt astăzi opt sute, ear' oamenii din ele sunt toți cerșitori.

*) Din cartea „Buna Chiverniseală” a dlui Păcățeanu.

Celelalte sate s'au prăpădit. De ce? Pentru că locuitorii cunoșteau munca și se feriau de muncă.

Osîndă dreaptă asupra Spaniolilor se cuprinde de altcum în lor, care zice: „E bun cerul și bun pămîntul, dar' e ticălos și rău omul. Spaniolul urește și prăpădește. Parte din trîndăvie, parte din suferință nu muncește, ci mai bucură cerșește. Nu e mirare deci, că prăpădește și se prăpădește.”

Oamenii se împart, din punct de vedere, în două: răi și cruțători.

Rășipitorii prăpădesc și se prăpădesc, cruțătorii adună avere și munca lor, ca cu ea să pună la seacă și alte brațe muncitoare. Sêrac e silit să ceară de la altă mâncare, omul cu avere poate să mănînce și altora de mâncare. Din rășipitorii oamenii cruțătorii se plătesc munca altora, pusă însă în slujba lor. Așa s'a început și așa se face astăzi industria și negoțul.

Rășipitorii nu fac nimic; cruțătorii ridică fabrici, zidesc case, cîrmușii, dau de lucru muncitorilor și fac să-și poată câștiga traiul din munca lor.

Cel-ce nu știe să fie cruțător face nimic spre înaintarea sa. Mănîncă și prăpădește tot ce tot ce capătă, și nu poate să mențină într'ajutor. Și să aibă isvoare bune de câștig, lumea va prețui pentru-că lumea nu va folosi de câștigul lui. El lumea nu primește nici un fel de ajutor. Din contră, el cere ajutor și alții, pentru-că todeauna e rășipitor și neconținut cerșește bunăvoința ajutorului oamenilor cruțători, și cele mai multe ori au să-și înmormîntarea.

pași și atunci descărați puștile. N'avem gloanțe, trebuie să ne batem cu baioneta.

Asta ar fi fost un chip de a mîntui companiile. Dar s'a întemplat alt fel. Turcii nu s'au apropiat până la trei-zeci de pași.

S'au oprit la cinci-sute de pași și trăgeau neconținut spre ai noștri, rînd și ucizînd.

Ai noștri au stat cât au stat în neclintire. Dar cât era să stea? Turcii puteau să tragă într'una până de seară, ear Românii să stea cu mâinile în sta, lăsându-se să fie uciși!

Flăcăii își pierd răbdarea și fără de nici o poruncă încep să tragă spre Turci. O salvă, două, trei. Turcii își îndoiesc focurile și stau tot mai îndrăzneți. Românii își cheltuiseră trei plumbi din șapte câți aveau.

Mai o salvă, mai una, și earși una. Degeaba. Turcii steteau ca zidul și trăgeau cu mînie, de scufundau pămîntul. Ei aveau câte o sută cinci-zeci de plumbi de om. Românii mai aveau câte un singur plumb!

Atunci colonelul îndesădejde trimite porunca să vie alte companii, nu ca ajutor, ci ca să schimbe pe celelalte. Companiile, cari veniau, aveau plumbii toți, adică șapte.

Pașin lucru. Ear alte companii nu erau pe-aproapa.

Dar una o știam noi, și alta o știam Turcii. De unde să bănuiască ei, că Românii

n'au plumbii! Cum ar mai fi dat în așa, când vîzură pe câmpie alergînd pînile, cărora li se dase străduț să să nu tragă decât de la trei-zeci de pași, Turcii se cutremurară. Crezînd să sporească pe celelalte.

Rapede ei s'adunară, își tăiară tunurile și-o apucară îndărăt de la cară. Noi am fi putut să-i gonim de pe câmpie, de și-ar fi fost mai mult dar lipsa plumbilor ne ținea pe loc da mîna să-i zădărim, ca nu cumva tîtoarcă și să ne cunoască dintr'această cărcare, că n'avem gloanțe.

— Dar dacă se întorc, măi mulți și mai cu virtute?

— Ne fac de rușine! Ia, ear cei din redute, ca să-i spîrim mulțimea.

— Nu vă temeți, flăcăi. N'aveți via. Mai bine e lîngă pilaf, la pe o strășnicie de ger ca acești câmpii!

Ei făceau glume, și nu știau unde le stă capul.

bravură „patriotică“!

Duminecă, 17 Iunie st. n. a. c. a economul George Roșu din Șimand a făcut sale Sena cu tinerul Teodor de acolo. După cum e datina la noi, nuntași au plecat la cunună în fruntea lor un steag, care din vreme n'a fost pe placul „patrioților“, dar de cel ungurese, rămas dela de ablegați. Acesta a fost făcut de colorii galbenă-văneș, și prinse amănunțit prin altă pânză, de culoare verde și roșu, care era câmpa stegărită de ruda cu o panglică tricoloră, de 1 metru.

Sunt colorii de un vechiu renume. Săvârșit de-un brav popor!

Românșii noștri n'au fost lăsați să sfârșit în pace, căci, când s'au înălțat dela eunonie, eată că ne trăiesc în calea lor doi gendarmi, și pe toate protestările nuntașilor, au luat și l'au închis la casa comunală, și după ce a intervenit învățătorul I. Roșu și fratele miresei, ni-s'a dat îndărăț, dar — fără panglica tri-coloră care gendarmii au confiscat o dată noștri se depărtară cu steagul național, cântând „Doina lui Lucaciu“ și cântări naționale; car' gendarmii ră-mângâiași și veseli, că au punit patria de periculoasa panglică română. Onoare lor!

Oaspela.

la superioară de fete din Arad.

În ziua de Joi s'au făcut examenele la superioară de fete din Arad, asistând ca referent școlar dl. R. Ciorogariu, și Petranu cu întreg corpul didactic multii părinți de ai elevelor. Amănunțit mulțumit pe toți. Atât elevele ca și profesorii, cât și celelalte, au fost bine, dovedind astfel silința ce au făcut profesora și profesor. — Prezențele și lucrurile de mână de la noi sunt de laudat.

În după amiază, la orele 4, va fi înălțată festivă a anului școlar.

„ENCICLOPEDIA ROMÂNĂ“ cetire.

— UNA LA ZI. —
Dobner, poet german... a combătut pe prosaicul Gotsched.
Vol. I, p. 513.

Proasor da, prosaic însă n'a fost bleșdat!

Noutăți

Arad, 22 Iunie 1900.

Constituirea comitetului central Ligei. Comitetul central executiv al Ligei culturale s'a întrunit în localul Ligei și s'a organizat în modul următor:

Președinte a fost ales dl. V. A. vice-președinte dl. Gr. Ștefănescu, secretari dl. P. Cantilli și A. Ștefănescu.

Asistent dl. St. Perieșanu-Buzeu, dl. M. Vlădescu, Valerian, dl. Aurel C. Popovici, N. Zlochea.

Asistenti dl. G. Adamescu, Anghel, C. Rădulescu-Motru.

Examenele din religie. În zilele trecute s'au ținut în Timșoara examenele de religie, cu elevii și elevele române gr. școlile comerciale, civile industriale normale din cetate. Prezenți la examen 12 eleve și 24 elevi. Esmis au fost dl. avocat E. Ungurean

Protopopul local, Dr. ul în sânta teologie, deși era acasă, nu a aflat de interes, fără dăruie, să participe la acest examen. Profesorul catechet dr. A. Mișuța prezentează d-lui comisariu raportul său apoi se începe examinarea. Această examinare o face aproape exclusiv dl. comisariu, cu niște maniere nobile și un ton plăcut. Altfel e speculanțul de protopop, care prin volnicia lui examinare a școlărilor știe a băga pe bietul dascăl în strâmtoare, de unde numai cu — seurpe daruri mai poate să se scape. Dl. Profesor însă în deplină liniște sufletească a lasat pe dl. Ungurian să examineze, având catechetul deplină convingere, că elevii și elevele lui, de rușine nu l'vor da. S'a și adevărit aceasta, că elevii și elevele au dat răspunsuri multămitoare, eară dl. comisariu primindu-și mulțămirea, s'a îndepărtat, eară dl. catechet a continuat cu examinarea. După finea examenului, tinerul elev din școala comercială L. Ursulescu, păsește înaintea d-lui profesor catechet și prin cuvinte prea așese mulțamește d-lui profesor zicând între altele, că s'a străduit „spre a plânta în inimile noastre acele sfinte precepte a lui Christos, cari sunt temelie tuturor științelor, ce formează pe adevăratul om de caracter moral și religios etc“. Surprinderea profesorului, a ajuns la culme; și emoționat, d'ea și asădată, mulțamindu-le, și sfătuește părintește. Numai Protopopul îndolent, în loc de a fi la examen, șede ca un geseftar din Galiția la banca „Timișana“ cascând gura și cu mâinile la buzunar așteptând diurna, ear peot și învățătorii, având cu densusul afaceri oficioase, întocmai orbeților, stau și pândesc pela ușa „Timișanei“ până ce mi-lostivul dolfan, rupt de foame, la orele 12 pleacă spre casă. E.

† **Contele Murawiev, ministrul de externe al Rusiei și propunătorul desarmării generale, după o scurtă suferință în boala sa învechită de inimă, a murit ieri (21 I. c.) dimineață în Petersburg, în vârstă de 55 de ani. Moartea marelui bărbat de stat al Rusiei, tocmai acum în toată încercăturilor internaționale, a produs cea mai penibilă și mai dureroasă impresie în toate părțile. Decedatul diplomat rusesc era nu numai bărbatul muncii serioase, nu numai cel dintâiu diplomat favorit și mîna dreaptă a țarului Nicolae, dar și un personaj iubit și mult apreciat în întreaga diplomație europeană.**

Logodnă Dl. Damaschin Ștefan, învățător și cantor în Lechecen, s'a logodit cu d'șoara Anuța, fiica dlui Alexandru Dancu, comerciant în Vascoiu-Barosef. — Să fie în cias bun și cu noroc!

Cercetarea școlărilor. În „Bunul Eonom“ dl. Dr. Ioan Mișu publică o statistică de mare preț despre contingentul Românilor din Ungaria, cari au frecventat școlile de diferite categorii în anul 1898. Datele sunt prezentate după descripția oficioasă publicată de ministeriu și sunt în extras următoarele: La cele două universități din Budapesta și Cluj au fost cu totul 281 studenți. la teologia și preparandie 921, la gimnazi și reale 3100, dintre aceri la școlile medii românești 1463, ear restul la școlile străine; frecvențați la școlile speciale: militare, economice, industriale, comerciale, de pictură și desen etc. a fost 396; numărul ucenicilor la școlile pentru meseriași a fost 3040; elevii la școlile populare au fost 292.730, dintre cari la școlile de ștet 17.753, ear ceilalți la școlile confesionale și comunale.

Examen. Ni se scriu următoarele: În 12 Iunie st. n. s'a ținut examenul la școala conf. gr. ort. română din Lunșoara (Bihar), în prezența Rev. domn Teodor Filip protopop, a mai multor învățători și popor din loc și giur. Examenul a succedat foarte bine, ea și în alți ani. Numeroși elevi răspundeau cu mare precizie din toate obiectele prescise. Cântările naționale au fost foarte auzite. Declamațiunile au fost foarte frumoase și plătute publicului, care a fost foarte mulțumit cu rezultatul examenului. De s'ar afla mulți învățători vrednici, cum e dl. Petru Cipou, care-și pricepe sublima chemare ca un bun pedagog, ceea-ce a recunoscut și Rev. domn protopop, exprimându-i mulțămirea pentru progresul făcut cu tineră generațiune. — Un participant.

Roadă sfatului bun. Suntem rugați să publicăm următoarele rânduri: O mulțămire caldă aduc scumpului nostru ziar „Tribuna Poporului“. De multe-ori s'a spus prin foile noastre românești, că foile noastre, cum e și „Tribuna Poporului“, pe unde străbate, ea mult folos face; multe locuri întunecate le luminează; mulți oameni răstăciți și îndreapți la calea cea bună și mult folos face ea pe unde călătorește. Deel pentru această mare folosință, ce ne aduc foile noastre românești, cum și scumpul nostru ziar „Trib. Pop.“, rog pe cetătorii români să nu se iase nici odată de toane noastre românești, că întunecat loc este acela, pe unde nu călătorește foii românești.

S'a fost publicat adesea în „Tribuna Poporului“ în Nr. 12 de Dumineca a anului curent, la noutăți, că ce crășmar nevrednic am avut; ce lucruri și fapte săvârșite, și ce purtare avea față de oameni. Era vorba de crășmarul nostru Leon Petric, mai rău ca un jidan. Dar din cele spuse în „Trib. Pop.“, — densusul foarte mult s'a îndreptat; ba acum putem cu drept cuvânt să spunem, că e crășmar vrednic și bun Român crășmarul nostru Leon Petric din comuna noastră Tecsești. Ba povestesc acum oamenii prin sat, că oare ca-î cu Leon de s'a lăsat de obiceiul său cel rău și nu mai ocărăște pe oameni și nu-î mai batjocorește ca mai înainte. Acum om bun s'a făcut și purtare bună are între noi. Așa voinște și Duranezu și foile noastre, ca cel pornit pe cale rea, — spre bine să se îndrepte. — Tecsești, la 215 Iunie 1900. Tot cel pătit

Replică. Primim următoarele: În numărul de Duminecă din 13/26 Maiu c. „Un Comoristean“ dornic de înaintarea noastră culturală (?) se plânge amar în Cronica ziarului „Tribuna Poporului“ în potriiva conditiei mele. Zice căte și mai căte: că m'am pus să desființez corul vocal bisericesc din comună; că nu-î port rându în biserică, în școală; că nu-î în școala de repetiție cum este scris; că frunțașii comunei n'ar trebui să mă laude. În fine și podidesc lacrimile, că „bunul nostru preot care până-acum a fost inimă noastră și care a asigurat baza corului, e pe cale, de a se duce de la noi în altă parohie“...

Îmi iau voe a replică pe scurt jalu-cului nostru „Comoristean“, care mă povățuește ca atăta dușenie „să-mi schimb nă-ravul“, că și-a sminat țelul. Nu înțeleg pe vr'un bădăran, care va fi iscălit — pentru redacție — pasuila chestionată, cum și ar subserie poate și sentința sa de moarte, ei înțeleg pe autorul intelectual, care, dacă st e să scrie în jurnale, va pricepe și aceea, că dacă îl apasă greumântul păcatelor mele, ea servitor al bisericii, are să face arătare la Consistor. Asta i-ar fi fost calea; nu calumnia resuflată — din tufă. În urmare lumea, ea și pe ceilalți atentatori de felul său, îl va judeca pe bietul nostru „Comoristean“ ori de naiv, ori poate și mai aspru... De sentința asta nu-l scapă nici — popa! Alta nu-î mai zic.

Nu-s dispus a mă certa cu un adversar lipsit, cum se vede, de șfala creștinească. Mă mir numai de motivul, din care acel „Un Comoristean“ nu și spune numele. Bag seama, ca să nu l'afie mai mulți Comoristeni, cari leică ar sta gata, să-mi subserie liniștit replica de față, pe care însă din principiuil ciostei prefer. a o signa eu, Alexa Jian, învățător în Comorștea.

Cruce pe Vesuv. Din Resina se vestește, că Duminecă a fost sfântită marea cruce de peatră, ce s'a ridicat din contribuiri pe Vesuv în apropierea observatorului. Actul sfântirii l'a săvârșit cardinalul Prisco.

Forțele Chinei. Alianța Boxerilor are, precum se știe, foarte mulți membri. După un raport al foaiet „Lokalanzeiger“ din Berlin, numărul alianței Boxerilor este de 14 milioane. În frunte cu cei m I vestit mandarin. Această masă colosală de oameni e înarmată și cu puști moderne. Guvernul chinez a cumpărat anul trecut în Germania 25.000 puști și 2 milioane patroane, cari toate sunt azi în posesiunea revoluționi. Contingentul armat și regulate chinez este în timp de războiu de 1.600.000 oameni. Dintre aceștia cam 15.000 sunt echipați europenește.

Anunț. La administrația foii noastre se află de vânzare 10 acți de la Institutul de credit și economi „Săligiana“ din Jibau, cottoțul Sătmăr, cari se pot căpăta cu prețul cumpărării cu ocaziunea înființării institu-

tului, adeca cu 50 fl. acția. Cumpărătorul profită taxele de taxare solvit la înființarea băncii și pe lângă aceea mai participă și la fondul de rezervă creat în acești 3 ani de activitate a băncii.

In prăvălia lui Petru Buda și comp. din Șiria se primește un sodal ca conducător, pe lângă un salariu lunar de 25 fl. (50 coroane), care în proporțiunea serviciului și-a istețimei se va pute eventual și urca până la 60 coroane.

ULTIM CUVENT.

Nimerit.
Poetul: Pentru-că, vezi D ta, în toate-tele este poezie.
Redactorul: Da! mai ales corfa noastră e plină.

ULTIME ȘTIRI.

Războiul din China.
LONDRA, 21 Iunie. Foile de dimineață comunică știrea telegrafică din Sanghai, că armata internațională sub comanda amiralului englez Seymour, după o cale obositoare și în continue lupte cu Chinezii, — a sosit Duminecă după amiază în Peking.

Știrile foit „Daily Express“ despre măcelărirea reprezentanților diplomației și despre asasinarea împăratului chinez, — nu se adevăresc.

Londra, 21 Iunie. Știri telegrafice particulare vestesc, că vice-regii Chinei-de-sud înainte cu câte-va zile au primit din Peking îndrumarea, ca să spriginească pe generalul Tung în apărarea Pekingului în contra „dra-cilor străini“. Au fost provocați, ca fără amânare să-și trimită toate trupele lor la Peking, căci — zice porunca — acum e sosit timpul, ca pentru totdeauna să libereze imperiul de elementele străine, cari de-atăta vreme îl amenință.

Kiel, 21 Iunie. Toți soldații germani concediași au fost rechemiași prin fir telegrafic. Sunt chemași sub arme rezervași până de prin anul 1895.

Oficieri și fectori din golful și casarmele de aici au fost visitași prin medici, dacă pot ori nu să supoarte serviciul în zona febrilă. Peste două zile statul deplin al armatei trebuie să fie concentrat aici la un loc, pentru-ca să pornească spre China.

Viena, 21 Iunie. „Fremdenblatt“ vestește din Pola: Vasul „Maria Terezia“ în curând pleacă spre China, pentru a fi în ajutorul vasului „Zenta“. Astfel Austro-Ungaria va fi reprezentată acolo numai prin două vase, ceea-ce se crede a fi îndestulătoare pentru mon-archie.

Cruzimi în Peking.

Londra, 21 Iunie. „Daily Express“ are din Sanghai următoarea știre: „Prințul Kuan, primul mareșal de curte al împăratului, a dat foc palatului din Peking, a ucis pe împăratul și pe împără-teasa și apoi s'a sinucis și el.

Știrea aceasta a revoltat foarte mult poporațiunea chineză. Consiliul comunal din Sanghai a dat o proclamațiune, în care spune, că puterile mari nu în contra Chinezilor, ci în contra Boxerilor au pornit războiul.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Red. respons. Ioan Russu Șirlianu.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

428 11-45

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de explozivi; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru termeni fixate, de zestre și de rente.

Dealușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Călan, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

Imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuețile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4½ și 5% pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moșii 453 5-5

Szűcs F. Vilmos

ARAD, F6-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seară
(abstrăgând orele dela 9—11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de lecuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dură la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foalei, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb)

2. Morburi de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), Ingrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).

3. Anemia, nevrasenia (slăbirea nervilor), nervozitate.

4. Morburi de piele învechite, scrofule, luparea etc.

După felul boalei, scaldă aceasta poate fi urmată de lecuirea cu apă rece, de masaj sau împachetare. — Trebuințarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalație, după metoda de la Gleichenberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gât și de plămâni, cum și pentru dilatare de plămâni și astmă. Trebuințarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Trebuințarea odată: 60 cr.; bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvașenței cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a omșilor desvoldați, cari sufer de morburi de inimă și de stricătura coșului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie-care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însumi i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întâmplă sub veghierea mea personală

Dr. A. HECHT,

Arad, strada Templon, palatul Minorităților. Telefon: Nr. 270.

A apărut

Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului“
următoarele opuri:

- 1.) „Amicu Poporului“ — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cauze administrative. Prețul — — — — — „ 1.—
- 2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul — — — — — „ 2.—
- 3.) „Judecătorile cu jurații“ — de Teodor V. Păcățeanu, prețul — — — — — „ —80—
- 4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățianu, prețul — — — — — „ 2.—
- 5.) „Principiile politice“, după Dr. T. de Holtzendorf, de T. Păcățianu — prețul — — — — — „ 4.—
- 6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popoa, profesor în Brașov. Prețul. — — — — — „ 2,50—
- 7.) „Războiul pentru neatârare“ și „Povestea unei coroane de oțel“ ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului „ 1,20—
Prețul „Coroanei“ — — — — — „ 1,60—
- 8.) „Din vremuri apuse“ — de Judita Secula născ. Truția — prețul — — — — — „ 1.—
- 9.) „Vieritul“ — de Petru Vălcu, prețul — — — — — „ 1.—
- 10.) „Teoria Dramei“ — de Dr. Iosif Blaga. Prețul: — — — — — „ 3,60—
- 11.) „Juvenilla“ — de Sextil Pușcariu. Preț: — — — — — „ 1,60—
- 12.) „Cuvântări bisericesti“ — traduse de Ioan Genț. Preț. — — — — — „ 5.—
- 13.) „Pribeag“ — de Ioan Iosif Sceopul, preț — — — — — „ 1,50—
- 14.) Instrucțiuni populare despre Datorințele și Drepturile purtătorului de dare edate de Vilhelm Niemandz prețul — „ 1,20—
- 15.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom“ (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu învățator în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase pricesne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și numai pe 2—3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.